

واکاوی روند تجهیز گروه‌های تروریستی در منطقه شمال غرب و غرب کشور

عبدالعلی پور شاسب^۱، یاسر اسماعیل زاده^۲

تاریخ دریافت ۱۴۰۴/۰۲/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۰۵

چکیده

به طور عام، یکی از مولفه‌های مهم در چرخه حیات بنیادین تروریسم، روند تسلیح و تجهیز گروهک‌ها محسوب می‌شود که به میزان دسترسی و بهره‌مندی تروریست‌ها از سلاح و مهمات، حیات و ممت آنها و همچنین توانمندی آنها در انجام عملیات‌های خشونت بار علیه کشورها تعیین می‌شود. از طرفی یکی از کشورهای قربانی تروریسم در جهان، جمهوری اسلامی ایران بوده است که با کینه‌توزی و بدخواهی دشمنان ایران اسلامی، گروهک‌ها سعی در انجام عملیات‌های فراوان و اقدامات براندازی علیه کشور داشته‌اند. یکی از مناطقی که از ابتدای انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ درگیر طرح تلاش شوم تروریسم و گروهک‌های ضدانقلاب تجزیه طلب بوده است، مناطق غرب و شمال غرب کشور بوده است. هدف اصلی پژوهش واکاوی روند تجهیز گروه‌های تروریستی در منطقه شمال غرب و غرب کشور توسط دشمنان انقلاب اسلامی از پیروزی انقلاب تا سال ۱۴۰۰ می‌باشد. لذا این پژوهش به روش تحلیل محتوای کیفی و بهره‌گیری از اسناد علمی و همچنین مصاحبه با خبرگان انجام شده است. یافته‌های پژوهش تاکید دارد که روند تجهیز گروه‌های تروریستی کومله و دمکرات در دو مرحله اصلی سنتی و مدرن قابل رویت و تفکیک است: روند سنتی تجهیز گروهک‌ها که در دوران اولیه بعد از پیروزی انقلاب، کومله و دمکرات و روند مدرن تجهیز پژاک که با گذشت زمان و پس از کاهش فعالیت‌های گروه‌های سنتی، پژاک به عنوان یک گروه مسلح مدرن تر وارد عرصه مبارزات مسلحانه شد.

کلیدواژه‌ها: گروهک‌های ضدانقلاب کردی، گروه‌های تروریست، مناطق کردنشین غرب و شمال غرب کشور

۱ - استاد و عضو هیئت علمی دانشگاه عالی دفاع ملی

۲ - دانشیار و عضو هیئت علمی نویسنده مسئول

مقدمه

با ظهور انقلاب اسلامی ایران؛ تغییر شرایط مناسبات و معادلات، منافع قدرت‌های استکباری در غرب آسیا و چه بسا در جهان به خطر افتاده بود تا جایی که، از همان ابتدا کشورهای متخاصم در راستای نابودی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران برآمدند و طرح‌های شوم را اجرا کردند. از بنیادی‌ترین تصمیمات هر نظام سیاسی جدیدی، ایجاد ساختارهای نظامی-امنیتی برای مقابله با تهدیدات مختلف است. ج.ا.ا نیز از همان ابتدا در قالب ساختارهای مختلف، شبکه رزمی را برای مقابله با توطئه ضدانقلاب گردی و به تعبیر دیگر گروهک‌های تروریستی تجزیه طلب در مناطق کردنشین غرب و شمال غرب ایجاد کردند. در این بین گروه‌هایی مانند کومله و دمکرات از همان ابتدای انقلاب تحرکاتی برای اقدامات خشونت بار و مقابله با انقلاب اسلامی در پیش گرفتند و جنایات متعددی را در تاریخ به ثبت رساندند. بعدها نیز گروهک‌هایی مانند پژاک که شاخه ایرانی پ.ک.ک محسوب می‌شد، اقدامات تجزیه طلبانه و خشونت‌آمیز جدیدی را در داخل خاک ایران و مرزهای مربوطه انجام دادند. عناصر اصلی این گروهک‌ها که بخاطر ارتکاب جنایات زیادی توان بازگشت به کشور را نداشته و سودای دستیابی به قدرت سیاسی را در مخيله خود می‌پروراندند، باتوسل به احساسات قومی، شکاف‌های قومی-فرهنگی و با استفاده از آسیب پذیری‌های جوانان از معضلات اجتماعی و اقتصادی و وعده وعیدهای دروغین آنان را جذب تشکیلات‌های خود کرده و سیاهی لشکر دستگاه تروریستی و تجزیه طلبی خود را تامین می‌کنند. در واقع ج.ا.ا به مثابه کشوری که همواره از ابتدای انقلاب درگیر پدیده شوم تروریسم بوده، درصدد مقابله با تحرکات و طرح تلاش‌های تروریست‌ها است و از اولویت‌های اساسی امنیتی آن محسوب می‌شود. فعالیت انواع و اشکال گوناگون تروریسم در ج.ا.ا به گونه‌ای است که ایدئولوژی‌های مختلف چپ، لائیک، التقاطی، تکفیری، نوپدید و... در گروه‌های تروریستی در جغرافیای مختلف شرق، جنوب شرق، شمال غرب، غرب و جنوب غرب و حتی مناطق مرکزی ایران قابل ردیابی و ارزیابی است. در این بین گروه‌های تروریستی جدایی طلب قومی مانند گروه‌های ضدانقلاب گردی در مناطق شمال غرب و غرب کشور فعالیت‌های خصمانه‌ای را داشته‌اند و بحث تامین مالی آنها و همچنین روند تجهیز آنان به سلاح و مهمات از موضوعات اساسی پژوهش محسوب می‌شود که کمتر به آن پرداخته شده است، لذا واکاوی روند تجهیز گروه‌های تروریستی در منطقه شمال غرب و غرب کشور توسط دشمنان انقلاب اسلامی از پیروزی

انقلاب تا سال ۱۴۰۰ در خصوص سه گروه مهم تروریستی کومله، دمکرات و پژاک مسئله و دغدغه این پژوهش است. بر این اساس سعی شده است بر اساس متدولوژی علمی روند تجهیز این گروه‌های تروریستی در منطقه واکاوی و تبیین شود. بنابراین ضرورت و اهمیت نگارش پژوهشی با موضوع واکاوی روند تجهیز گروه‌های تروریستی در منطقه شمال غرب و غرب کشور توسط دشمنان انقلاب اسلامی از پیروزی انقلاب تا سال ۱۴۰۰ دو چندان است. چرا که مجموعه نهادهای نظامی-امنیتی سرمایه‌گذاری عظیمی برای مبارزه با پدیده شوم و فزاینده تروریسم در این مناطق مصروف داشته‌اند و شناخت روندها و مولفه‌هایی که به تسلیح تروریسم در طول تاریخ انقلاب کمک کرده‌اند و منجر به وضعیت کنونی شده‌اند می‌تواند در نقش مقابله-ای، عملیاتی، پیشگیری و اضمحلال تروریسم موثر واقع شود.

مبانی نظری

با بررسی‌های اولیه انجام‌شده پژوهشی مشابه عنوان پژوهش حاضر انجام نشده است، اما پژوهش‌های انجام شده که برخی اطلاعات موجود در آن‌ها مورد بهره‌برداری قرار گرفته است به شرح زیر می‌باشد.

فرزین حسینی در سال ۱۴۰۲ پژوهشی تحت عنوان "بررسی عوامل موثر بر امنیت پایدار مرزهای استان آذربایجان غربی" در دانشگاه عالی دفاع ملی انجام داده است. این پژوهش نشان می‌دهد عوامل موثر بر امنیت پایدار مرزهای استان آذربایجان غربی شامل عوامل نظامی-امنیتی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است و اولویت‌های متفاوتی را از سوی جامعه آماری نشان داده است. در نهایت توجه متوازن به تهدیدات سخت و نرم و مسائل مرز را توصیه کلیدی به سیاستگذاران و مجریان امنیتی در این منطقه معرفی کرده است.

کمال رنجبری در سال ۱۳۹۸ پژوهشی تحت عنوان "تحلیل ژئوپلیتیکی عوامل اثرگذار امنیتی در آمایش نواحی مرزی ایران (مطالعه کردستان)" در دانشگاه عالی دفاع ملی انجام شده است. این پژوهش مرز و تهدیدات مرزی را ویتترین ثبات و امنیت کشور معرفی کرده است و توصیه کرده است که تهدیدات سخت مترتب در این موضوع را می‌بایست کنترل و مدیریت کرد. نتیجه-گیری نهایی این رساله بر این اساس است که تهدیدات ژئوپلیتیکی در مرز کردستان در مولفه‌های مختلف وجود دارد و دشمن سعی کرده است با سوء استفاده از این تهدیدات، بار

ضدامنیتی برای کشور ایجاد نماید و بازیگران مختلف ضدامنیتی در این زمینه تلاش‌های گوناگونی را داشته‌اند.

علی‌عمادی‌زاده و همکاران در سال ۱۴۰۲ پژوهشی تحت عنوان "شناسایی عوامل موثر بر رشد فعالیت‌های گروهک پژاک در غرب کشور و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران" که در فصلنامه غرب آسیا منتشر شده است. این پژوهش بدنبال پاسخگویی به این سوال محوری است، عوامل تاثیرگذار در گسترش و پراکندگی گروه تروریستی پژاک در جغرافیای پیرامون ایران در غرب کشور کدامند و چه تاثیری بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد؟ یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در حوزه اقتصادی بیکاری و معضلات اقتصادی خانواده‌ها بیش‌ترین تاثیر؛ در حوزه فرهنگی و اجتماعی تبلیغات وسیع شبکه‌های ماهواره‌ای و اینترنتی بیشترین تاثیر؛ و در حوزه سیاسی، عملیات روانی پژاک بر روی جوانان کرد بیشترین تاثیر را در گسترش و پراکندگی فعالیت‌های تروریستی پژاک در غرب کشور داشته‌اند.

علیرضا نجفی در سال ۱۴۰۱ پژوهشی با عنوان "تحلیل اطلاعات و اولویت‌بندی اقدامات و تحرکات گروهک تروریستی پژاک" که در فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی منتشر شده است. یافته‌های پژوهش به این شرح بوده است که اقدامات اطلاعاتی گروهک تروریستی پژاک در رتبه اول، اقدامات تبلیغاتی در رتبه دوم و اقدامات عملیاتی رتبه سوم قرار دارند. برابر نتایج به‌دست‌آمده که نشان می‌دهند اولویت اقدامات گروهک تروریستی پژاک، به ترتیب در خصوص انجام کارهای اطلاعاتی، تبلیغاتی و عملیاتی خواهد بود. اغلب پژوهش‌های انجام شده به عملکرد گروهک‌های تروریستی و راهبردها و انواع روش‌های مقابله با آن‌ها و همچنین ابعاد مختلف امنیت و شیوه‌های تأمین آن پرداخته‌اند اما روند تجهیز گروهک‌های تروریستی در منطقه شمال غرب و غرب توسط دشمنان انقلاب اسلامی مورد واکاوی قرار نگرفته است. مواردی که در پژوهش‌های قبلی مغفول مانده و به آن‌ها پرداخته نشده است عبارت است از: دلایل و روند تجهیز گروه‌های تروریست توسط دشمنان انقلاب اسلامی، خیانت گروهک‌های تروریست به مردم کرد اهل سنت و سوء استفاده ابزاری از آنها در راستای منافع خود و تأثیر پشتیبانی‌های دشمنان خارجی از گروه‌های تروریست در بقا و تداوم اقدام‌های آنها تاکنون.

مناطق کردنشین غرب و شمال غرب کشور: منظور از مناطق کردنشین غرب و شمال غرب؛ استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه است که به دلیل دارا بودن موقعیت خاص جغرافیایی، مذهبی و قومی، پس از پیروزی انقلاب اسلامی مأمّن مخالفان نظام و بستر فعالیت گروه‌های ضد انقلاب قرار گرفت.

ضدانقلاب: منظور از ضدانقلاب به سازمان‌ها و گروه‌های کردی که با پیروزی انقلاب اسلامی دست به اقدامات مسلحانه و به مخالفت با نظام اسلامی پرداخته‌اند. (ایزدی، استکی و یاران: ۱۳۸۶: ۱۳)

گروه‌های تروریست: شامل باقیمانده‌های گروه‌های کردی که با حکومت پهلوی با پشتیبانی دولت عراق مبارزه می‌کردند و دیگر گروهک‌های مارکسیست مانند چریک‌های فدایی خلق، پیکار، منافقین و ... که به صورت مسلحانه و با پشتیبانی اتحاد جماهیر شوروی سابق و آمریکا و کشورهای منطقه، در منطقه غرب و شمال غرب کشور ایجاد ناامنی نموده و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را مورد هجوم قرار می‌دادند.

تروریسم: عبارت است از شکلی از خشونت برنامه‌ریزی شده که در فرآیند انجام آن، تهدید عمدی به خشونت توسط افراد یا گروه‌های سازمان یافته علیه غیرنظامیان یا دولت‌ها با هدف القای ترس یا اجبار برای دستیابی به اهداف سیاسی، ایدئولوژیکی یا اجتماعی پیگیری می‌شود. این تلاش‌ها اغلب با بی‌توجهی به چارچوب‌های قانونی و اخلاقی انجام می‌شود.»

منازعه و خشونت در مناطق کردنشین ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی: انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷، که گُردهای ایرانی نیز در آن شرکت داشتند، فرصت تازه‌ای به رهبران گروه‌های سیاسی گُرد داد، تا خواستار خودمختاری برای مناطق گُردنشین ایران شود. حزب دمکرات گُردستان ایران و کومله^۱ «اعمال فشار بر دولت مرکزی ضعیف جدید را در این جهت

۱. این گروه مارکسیستی، با کومله‌ی سال‌های ۱۳۲۰ تفاوت داشت. کومله‌ی جدید در اواخر دهه‌ی ۱۳۴۰ توسط دانشجویان گُرد و غیر گُرد تشکیل شد. کومله که در آغاز گرایش‌های مائوئیستی داشت، در اوایل دهه‌ی ۱۳۶۰ مائوئیسم را محکوم کرد و در اواخر سال ۱۳۶۲ در همکاری با سایر سازمان‌های کوچک چپ‌گرا نظیر سهند، حزب کمونیست ایران را با تمایل ایدئولوژیک به آلبانی و کره‌ی شمالی تأسیس کرد.

آغاز کردند» اما رهبران انقلاب، چنین درخواست‌هایی را منطبق با ایدئولوژی اسلامی نمی‌دانستند. امام خمینی(ره) که شاهد طرح چنین بحث‌هایی در روزهای نخستین انقلاب بود، در موارد گوناگون تأکید کرد: من مکرراً اعلام کردم که در اسلام، نژاد، زبان، قومیت و ناحیه مطرح نیست. تمام مسلمین، چه اهل سنت و چه شیعه، برادر و برابر و همه برخوردار از همه مزایا و حقوق اسلامی هستند.(امام خمینی(ره)، ۱۳۶۱: ج ۸؛ ۲۸۴-۱۴۲، ج ۹؛ ۱۷)

بعضی از همین‌هایی که مخالف با اسلام هستند؛ ... دست و پا می‌زنند که گروه‌ها را از گروه جدا کنند، بین مردم پخش کنند، که گُردها علیحده‌اند، عرب‌ها علیحده‌اند، بلوچ‌ها علیحده‌اند، فارس‌ها علیحده‌اند، ترک‌ها علیحده‌اند و این‌ها را گروه، گروه کنند، در صورتی که اسلام برای هیچ‌کس امتیازی قائل نیست الا برای آن‌که به طریقه‌ی اسلام رفتار کند و متقی باشد و ... از اول پیروزی انقلاب تاکنون در هر موقعیتی که پیش آمده است اعلام کرده‌ایم که در اسلام گُرد و ترک و فارس و بلوچ و لر و ترکمن و غیر این‌ها مطرح نیست. اسلام برای همه و جمهوری اسلامی، حق همه گروه‌ها را با عدالت اسلامی ادا خواهد کرد.

گروه‌های گُرد پس از درخواست خود مختاری برای گُردستان، منتظر پاسخ دولت نماندند و در صدد برآمدن گُردستان را در کنترل خود بگیرند. آنها پس از حمله به پادگان‌های ارتش، به ویژه پادگان‌های مهم مهاباد، چند روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی، توانستند خود را به انواع سلاح‌ها مجهز کنند. به این ترتیب، در اسفند ۱۳۵۷، یعنی یک ماه پس از پیروزی انقلاب، این گروه‌ها در گُردستان شورش به راه انداختند. امام خمینی(ره) در ۱۶ اسفند برای مردم گُرد پیامی فرستاد و در آن اعلام کرد؛ کسانی که به پادگان‌های ارتش حمله می‌کنند نه مسلمان، بلکه عوامل خارجی‌اند. در این پیام تأکید شده بود؛ که «برادران سنی و شیعه پیروان یک آئین واحد» هستند.

تعدادی از گروه‌های گُرد ایرانی در عراق پایگاه‌های نظامی داشتند، اما آن قدر قوی نبودند؛ که بتوانند خطری جدی به حساب آیند. مارتین ون بروینسن، در اواخر ۱۳۶۸ / ۱۹۹۰ درباره‌ی گروه‌های گُرد ایرانی نوشت: «به نظر می‌آید که این گروه‌ها هیچ استراتژی روشنی نداشته باشند». (احمدی، ۱۳۸۲: ۱۰۶)

گروه‌های ضدانقلاب کومله، دمکرات و پژاک بعد از انقلاب اسلامی: پس از پیروزی انقلاب اسلامی گروه‌ها به دلائل گوناگون که به بعضی از آنها اشاره می‌شود رهسپار کردستان شدند.

کردستانی که مردمش توسط شاهان جبار کمترین توجه به آنان نشده است. اینان به واقع آرزو داشتند که بلافاصله دولت مرکزی آثار محرومیت را از منطقه بزدايد، اما شماری از گروه‌ها نیز از بین رفتن محرومیت را به ضرر حیات خود می‌دانستند و به همین دلیل راه درگیری را انتخاب کردند. برخی از گروه‌ها و جریانات مرتبط با مسئله کردی پس از انقلاب به قرار زیر است:

سازمان انقلابی زحمت‌کشان کردستان (کومله): به محض پیروزی انقلاب اسلامی در

بهمن ۱۳۵۷، هسته‌های اولیه گروهکی که بعداً کومله نامیده شد توسط عده‌ای دانشجوی چپ-گرای مارکسیست و فرزندان ملاکین رشد و نمو یافته و در قالب جریاناتی در شهرهای سنندج، مریوان، سقز و کامیاران در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی در استان کردستان ایران شکل گرفت و بلافاصله تشکیلاتی تحت عنوان «سازمان انقلابی زحمت‌کشان کردستان» موسوم به «کومله» به معنی جمعیت در ۲۶ بهمن ۱۳۵۷ اعلان موجودیت کرد. سران کومله تحت تاثیر اهداف راهبردی سازمان چریک‌های فدایی خلق و سازمان پیکار که در ایام پیروزی انقلاب به کردستان آمده و آنجا به عنوان مأمن و نقطه عزیمت خود برای توسعه شورش‌ها به سراسر کشور به قصد مصادره ثمره انقلاب مردم مسلمان ایران و برقراری حاکمیت نظام مارکسیستی قرار داده بودند، امیدوار بودند که جنبش کردستان علیه حکومت مذهبی ج.ا.ا را با شورش دهقانان و توسعه آن به میان سایر قومیت‌های ایران به سرانجام رسانند. گروهک کومله در همان ماه‌های اولیه فعالیت خود، علاوه بر استان کردستان که کانون اصلی فعالیتش بود، گسترده و دامنه حضور و تحرکات خود را به استان آذربایجان غربی به‌ویژه شهرهای جنوبی استان مانند؛ سردشت، بوکان و مهاباد توسعه داده و همپای حزب دمکرات با ادعای خودمختاری طلبی برای مردم کردستان تا اواخر دهه شصت به شرارات و ایجاد ناامنی در منطقه پرداخت (سپندی، ۱۳۹۶: ۹۰-۸۹).

سپاه‌رزمی: با اشاره و اجازه شیخ عثمان نقش‌بندی تأسیس شده است. شیخ عثمان

نقش‌بندی رئیس روحانی فرقه صوفیان نقش‌بندیه در کردستان عراق و ایران محسوب می‌شود او مورد حمایت و استقبال شاه قرار گرفت. وی در عراق فعالیت‌های ضد کمونیستی فراوان داشته است. ایشان در گذشته یعنی قبل از پیروزی انقلاب اصلاً به فکر خودمختاری و ملت کرد نبود. ناگهان تحت تاثیر شعارهایی قرار گرفت. این گروه در میان روستائیان نفوذ داشت. طرفداران این گروه فاقد سواد و و سواد آنان در حد خواندن و نوشتن است. (دریاباری، ۱۳۸۷: ۴۹۰)

سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران: یک سازمان کمونیستی سراسری بوده است که در سال ۱۳۴۴ پایه‌گذاری گردید. خط‌مشی و استراتژی اولیه سازمان جنگ مسلحانه در جنگل‌ها و روستاها بوده است که به شکست انجامید و جای خود را به جنگ چریکی شهری سپرد. چون مردم مسلمان ایران آنها و عقاید آنها را نپذیرفتند استراتژی جنگ شهری هم به بن‌بست کشیده شد. بعد از انقلاب اسلامی، کردستان را مقر فعالیت سیاسی و نظامی خود قرار دادند. هدف این بود که مقدمات امر برای تأسیس حکومت دلخواه خود را در یک منطقه آزاد فراهم سازند، سپس خواسته‌های خود را به تمام نقاط ایران گسترش دهند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی این گروه با عناصر تجزیه‌طلب دیگر هم‌پیمان گردید و برای تجزیه میهن و علیه جمهوری اسلامی دست به اسلحه برده است. (دریاباری، ۱۳۸۷: ۴۹۳)

سازمان خبات کردستان ایران: شخص روحانی اهل سنت به نام شیخ جلال حسینی که با وجود معتمد نظام بودن در منطقه اواخر سال ۱۳۵۸ از نظام روی‌گردان و به رژیم بعثی عراق متمایل گردید. با اغفال و جذب عده‌ای عناصر مذهبی ساده‌لوح و در عین حال شرور، از رژیم بعثی عراق، تقاضای حمایت نمود که در نهایت با دریافت ۴۰۰ قبضه سلاح، شروع به شرارت علیه ج.ا.ا و در ۵ شهریور ۱۳۵۹ رسماً تحت عنوان «خبات» به معنی «مبارزه» اعلام موجودیت کرد. این گروهک به دلیل پرداخت مزد بیشتر نسبت به سایر گروه‌ها و ارائه چهره مذهبی از خود جذب بالایی داشته و در جمع‌آوری اطلاعات از منطقه با استفاده از ماموستاهای عضو گروه موفق‌تر عمل کرده است، به طوری که یکی از ضربات این گروهک مزدور، به شهادت رساندن سردار رشید اسلام، مهدی زین‌الدین فرمانده لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) طی کمینی در جاده بانه به سردشت بود. طی پاک‌سازی منطقه از لوث ضدانقلاب و ضربات وارده به عناصر آن، عده‌ای خود را تسلیم و تعدادی نیز به هلاکت پیوسته و برخی نیز به شرارت علیه ج.ا.ا ادامه دادند. (سهندي، ۱۳۹۶: ۹۷-۹۶)

در حقیقت، به دنبال شکاف‌هایی که بین حاکمیت ایران و رژیم بعث عراق وجود داشت، قبل از شروع جنگ، رژیم بعث عراق، پشتیبانی و تامین سلاح گروهک‌های کومله و دمکرات را انجام داد. این کمک‌ها از سوی سازمان‌های امنیتی رژیم بعث به گروهک‌ها در قبال ایجاد ناامنی در داخل ایران اعطا می‌شد. به طوری که سلاح سازمانی کومله و دمکرات که قبل از این سلاح ژ سه بود، به کلاشینکف تغییر یافت. قبل از آغاز دهه ۶۰، بخش زیادی از سلاح‌ها از طریق ایجاد

کمین در مسیر نیروهای نظامی ایران، حمله به مراکز بانکی، راهزنی، حمله به پایگاه‌ها و مقرها تامین می‌شد. بعد از شروع جنگ، رسماً رژیم بعث تجهیز و تسلیح گروهک‌ها را به عهده گرفت. کومله و دموکرات مجهز به کلاشینکف شدند. بعد از تجهیز به سلاح‌های پیشرفته‌تر، گروهک‌ها با دو هدف وارد آوردن ضربات بیشتر و حرفه‌ای‌تر بر اهداف خود و همچنین کاهش تلفات خود، عملیات‌های خود را علیه مواضع و اهداف ج.ا.ا. طراحی و اقدام می‌کردند. روند تامین کومله و دمکرات سنتی بوده است. البته با گذشت زمان برای اینکه ثروتمند شوند و روابط بیشتری داشته باشند دُرُ مزدوری خود را بیشتر کردند و اتصال آنان به سرویس‌های اطلاعاتی بیشتر شد. (مصاحبه با سعیدی، ۱۴۰۳)

گروهک تروریستی کومله: آنچه تحت عنوان کومله در سال ۱۳۵۷ شکل گرفت؛ از ادغام سه گروه کوچک ایجاد شد که عبارت بودند از:

الف- گروه انقلابی زحمت‌کشان کردستان ایران که «سلیمان معینی»، از اعضای گروهک دمکرات کردستان ایران و نماینده جناحی تندرو در آن گروهک، در سال ۱۳۴۸، به همراه سه نفر دیگر از اعضای خانواده‌های فتودال شهر بوکان، این گروه را تشکیل داد.

ب- گروه شیرین بهاره که چاوه (فرزندامام جمعه مریوان)، فؤاد مصطفی سلطانی (فرزندخان روستای آلمانه) و صدیق کمانگر (یک مالک کامیارانی) از مهمترین و مشهورترین اعضای این گروه بودند.

ج- اتحادیه کشاورزان که محمدحسین کریمی که رابطه خوبی با شیوخ داشت، در سقز، این اتحادیه را تأسیس کرد. پس از کشته شدن وی در بهمن سال ۱۳۵۷، عزالدین حسینی رهبری این گروه را بر عهده گرفت. (صفائیان، ۱۳۹۰: ۲۱۶)

گروهک تروریستی پژاک: یکی از گروهک‌های تروریستی تجزیه طلب که اقدامات ضدامنیتی بی‌شماری در ج.ا.ا انجام داده است «گروهک تروریستی پژاک» است. پژاک، مخفف پارتنی ژبانی آزادی کردستان (حزب حیات آزاد کردستان) است که بر اساس تغییرات سازمانی پ.ک.ک، از سوی این گروهک برای فعالیت تشکیلاتی، مسلحانه و تروریستی در ایران از ۲ آبان‌ماه ۱۳۸۲ تأسیس شد و سپس در ۱۶ فروردین ۱۳۸۳ با برگزاری کنگره یکم، تأسیس رسمی یافت. این گروه از نظر تشکیلاتی شاخه ایرانی پ.ک.ک بوده و در تمامی امور پشتیبانی، آموزشی، تشکیلاتی و سیاسی توسط پ.ک.ک هدایت می‌شود. پژاک در اساسنامه‌ی خود آشکارا اعلام داشته که اساس ایده تأسیس خود را از گروهک تروریستی پ.ک.ک و رهبر آن یعنی عبدالله اوچالان گرفته است. (هفته نامه صبح صادق، دوشنبه ۲۹ مهر ۸۷، شماره ۳۷۲) فعالیت این گروهک بیشتر در مرز بین ایران و ترکیه و کوهستان قندیل در اقلیم کردستان عراق است. در حال حاضر رهبری این گروهک به عنوان «ریاست مشترک» تعریف شده است

برای تأسیس و روند فزاینده فعالیت‌های تروریستی پژاک در ایران می‌توان علل مختلفی برشمرد. اول اینکه فعالیت‌های نرم و سخت پ.ک.ک در همسایگی ایران و آثار مخرب آن بر بسترهای اجتماعی و فرهنگی ایران و مطابقت برخی از شعارها برشکاف‌های قومی برخی از مناطق ایران. دوم وجود زمینه‌های تاریخی مربوط به گروهک‌های کُردی تجزیه طلب^۱ و مسائل اجتماعی و فرهنگی آنان و سوم ضعف و رکود فعالیت‌های دو گروهک عمده سنتی در کردستان یعنی حزب منحل دموکرات و کومله در دهه ۸۰ و ۹۰ و سرخوردگی و ناامیدی ضدانقلاب داخلی از آنان از دلایل مهم این مقوله است.

گروهک دموکرات کردستان ایران: شروع نزاع خونین در کردستان که در ادامه‌اش به تهاجم عراق به ایران انجامید، حزب دموکرات کردستان ایران را به بازیگر اصلی حوادث کردستان تبدیل کرد. (نادری، ۱۳۹۴: ۱۱)

۱- چند ماه پس از تأسیس حزب دموکرات کردستان ایران، قاضی محمد، در دوم بهمن ماه ۱۳۲۴ رسماً جمهوری خودمختاری را تشکیل نمود. پس از سرکوب شدن دموکرات و اعدام قاضی محمد و برخی از رهبران، فعالیت سیاسی و تشکیلاتی دموکرات، تا حدود زیادی کاهش یافت. در سال ۴۷ تا ۵۲ ه.ش، اعضای دموکرات که در عراق به سر می‌بردند؛ وارد کشور شده و مبارزات پراکنده نظامی را علیه رژیم تدارک دیدند. لیکن همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی، اعضای حزب دموکرات وارد ایران شده و از آن سال شاهد اوج تحرکات سیاسی و نظامی حزب در منطقه می‌باشیم

می‌توان عنوان داشت که گروهک تروریستی دمکرات، با سابقه‌ترین گروهک سیاسی گرد تجزیه طلب در ایران به‌شمار می‌رود که در برهه‌ای توانستند به کمک شوروی در مقطعی کوتاه از تاریخ، اعلام استقلال و شهر مهاباد را به‌عنوان پایتخت خود تعیین نمایند. همچنین باید عنوان داشت که دمکرات به عنوان گروهک تجزیه طلبی مطرح شده بود که حمایت‌های گسترده‌ای را از کانال دشمن انقلاب اسلامی و به ویژه رژیم بعث عراق جلب کرده بود. (مصاحبه با رستگارپناه، ۱۴۰۳)

روش‌شناسی تحقیق

روش مطالعه موردی، با هدف مطالعه عمیق و ژرف جهت شناخت تمام ابعاد سه‌گروهک (کومله، دمکرات و پژاک) استفاده شده است. جامعه‌آماری این پژوهش به دو بخش اسناد و اشخاص (کمی و کیفی) تقسیم می‌شود.

بخش کیفی: بخش اسناد شامل مکتوبات اعم از اسناد کتابخانه‌ای، کتب تخصصی و متون حاوی محتوای مربوط به عنوان پژوهش است. بنابراین، این بخش از جامعه نمونه صرفاً در حد دسترسی محقق مورد بررسی و تحلیل قرار خواهند گرفت.

بخش کمی: بخش کمی شامل؛ ۲۰ نفر از خبرگان مرتبط با موضوع پژوهش که ویژگی‌های مشترک آنان عبارت است از: (۱) دارای سابقه حداقل ۵ سال خدمت در مناطق شمال غرب و غرب کشور باشد. (۲) دارای مدرک تحصیلی کارشناس ارشد و بالاتر باشد. (۳) مسئولیت مدیریتی مهم در منطقه یا ستاد و یا فرماندهی و امور ستادی قرارگاه و بالاتر در منطقه شمال غرب و غرب و یا تخصص علمی این موضوع را داشته باشد. در این پژوهش، در بخش، اسناد مرتبط با عنوان پژوهش مورد توجه قرار گرفته و در بخش افراد نیز ۲۰ نفر از افرادی که حائز شرایط قیدشده باشند به صورت هدفمند انتخاب گردیده‌اند. روش‌های جمع‌آوری در این تحقیق عبارتند از: روش کتابخانه‌ای، که با مراجعه اسناد، کتب، رساله‌ها، پایان‌نامه‌ها، پروژه‌ها، مقالات، سایت‌ها و آرشیوهای مرتبط و معتبر نیازمندی‌های لازم برای ادبیات تامین شده است و مصاحبه با مسئولین و متولیان مرتبط با موضوع تحقیق و بررسی اسناد قابل دسترسی نیز در صورت لزوم خلاء احتمالی از روش بالا پر خواهد شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

در مرحله نخست به گردآوری داده‌های کیفی از خلال مصاحبه‌های عمیق با مشارکت‌کنندگان پژوهش پرداخته شده است. در فرآیند کدگذاری اولیه، مقولات مختلفی حاصل شد که طی فرآیند رفت و برگشتی تحلیل داده‌ها، مجموعه‌ای از داده‌های کیفی اولیه به زیرمقولات جامع‌تری تقلیل یافت. داده‌های کیفی به دست آمده از فرآیند مزبور در قالب جداول زیر ارائه شده‌اند. مقولات به دست آمده، از طریق اسناد آرشیوی، مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه‌ها تهیه شده و توسط خبرگان، موضوع بررسی گردیده است و مواردی که نیاز به حذف، اصلاح و ادغام داشته‌اند، به‌صورت کامل انجام پذیرفته و در پژوهش لحاظ و با عناوین اصلاح شده ذکر گردیده‌اند. با توجه به سوالات پژوهش و استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، به‌منظور گردآوری داده‌های کیفی و کدگذاری اولیه، می‌توان مقوله‌ها (طبقه‌ها) و زیرمقوله‌ها (زیرطبقه‌ها) را در جداول جداگانه برای هر بعد از متغیرهای پژوهش طراحی کرد. این مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها باید در فرآیند تحلیل داده‌ها به‌طور دقیق از مصاحبه‌ها استخراج شوند و در نهایت به مقولات جامع‌تری تقلیل یابند. در ادامه جداول مربوط به هر بعد از پژوهش و مقوله‌های آن آورده شده است.

توضیح	زیرمقوله‌ها	مقوله اصلی
بررسی روند تغییرات تجهیز گروه‌ها	تغییرات در روند تجهیز از زمان پیروزی انقلاب تا سال ۱۴۰۰	روند تجهیز گروه‌ها
منابع داخلی و خارجی تأمین سلاح و مهمات	منابع تأمین سلاح و مهمات	
تغییرات در سلاح‌های استفاده شده در طول زمان	تغییرات در نوع و کیفیت سلاح‌ها	
بررسی تفاوت‌ها در روند تجهیز گروه‌ها	تفاوت‌های تجهیز گروه‌های کومله، دموکرات و پژاک	
استفاده از منابع داخلی برای تأمین سلاح	استفاده از منابع داخلی کشور	تاکتیک‌ها و سازوکارها
همکاری با گروه‌ها و کشورها برای تأمین سلاح	استفاده از شبکه‌های بین‌المللی	
استفاده از جغرافیا برای ذخیره و انتقال سلاح	بهره‌برداری از مناطق مرزی و کوهستانی	
بررسی همکاری کشورهای خارجی در تأمین سلاح	کمک‌های تسلیحاتی از کشورهای هم‌مرز و غیرهم‌مرز	نقش کشورهای خارجی
کمک‌های آموزشی و مشاوره‌ای از دشمنان انقلاب	آموزش و مشاوره نظامی به گروه‌های تروریستی	
بررسی تأسیس پایگاه‌ها در کشورهای همسایه	تأسیس پایگاه‌ها و اردوگاه‌های آموزشی	

جدول - ۱: مقوله‌های مرتبط با روند تجهیز گروه‌های تروریستی به سلاح و مهمات

مقوله اصلی	زیرمقوله‌ها	توضیح
حمایت‌های مالی و تسلیحاتی	منابع تأمین مالی گروه‌های تروریستی	بررسی کمک‌های مالی از سوی کشورهای خارجی
	تأمین تسلیحات سبک و سنگین	تحلیل منابع تأمین سلاح‌های سبک و سنگین
حمایت‌های اطلاعاتی، سیاسی و دیپلماتیک	حمایت‌های اطلاعاتی و دیپلماتیک از گروه‌های تروریستی	بررسی تلاش‌های اطلاعاتی و دیپلماتیک کشورها برای مشروعیت دادن به گروهک‌ها
	تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی	نقش سازمان‌های بین‌المللی در حمایت از گروه‌های تروریستی
حمایت‌های رسانه‌ای	تبلیغات رسانه‌ای از گروه‌های تروریستی	بررسی نقش رسانه‌ها در معرفی و حمایت از گروهک‌ها
	نقش شبکه‌های اجتماعی و اینترنت	استفاده از فضای مجازی برای تبلیغ گروهک‌ها

جدول - ۲: مقوله‌های مرتبط با حمایت‌های خارجی از گروه‌های تروریستی

مقوله اصلی	زیرمقوله‌ها	توضیح
پیامدهای امنیتی	افزایش ناامنی و بی‌ثباتی در مناطق مرزی ایران	بررسی تأثیرات ناامنی در مناطق مرزی ایران
	تقویت و سازمان‌دهی مجدد گروه‌های تروریستی	تحلیل چگونگی تقویت ساختار و تشکیلات گروهک‌ها تروریستی
	ایجاد تهدیدات جدید برای امنیت داخلی ایران	بررسی تهدیدات ناشی از حمایت‌های خارجی برای امنیت ملی ایران
پیامدهای اجتماعی و فرهنگی	آسیب به هویت اجتماعی و فرهنگی در مناطق کردنشین	بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از ناامنی در مناطق کردنشین
	اثرات بر روابط قومی و مذهبی	تحلیل تأثیرات درون منطقه‌ای و قومی حمایت‌های خارجی
پیامدهای اقتصادی	ضربه به اقتصاد محلی و ملی	بررسی تأثیرات اقتصادی جنگ‌ها و درگیری‌ها در منطقه
	افزایش هزینه‌های نظامی برای جمهوری اسلامی ایران	تأثیرات افزایش هزینه‌های نظامی بر اقتصاد ایران

جدول - ۳: مقوله‌های مرتبط با پیامدهای حمایت و پشتیبانی‌های خارجی

توضیح	زیرمقوله‌ها	مقوله اصلی
بررسی تلاش‌های دشمنان انقلاب اسلامی برای ایجاد ناامنی	تلاش برای بی‌ثبات‌سازی منطقه	تداوم ناامنی
بررسی پیدایش گروه‌های جدید و گسترش فعالیت‌های تروریستی	ظهور گروه‌های جدید و گسترش اقدامات تروریستی	
تأثیرات چالش‌های امنیتی بر دولت جمهوری اسلامی ایران	چالش‌های امنیتی برای دولت ایران	پیامدهای سیاسی نظامی
بررسی واکنش‌های نظامی جمهوری اسلامی ایران در مقابله با گروهک‌ها تروریستی	تقویت حضور نیروهای نظامی ایران در منطقه	
تأثیرات مهاجرت‌ها و جابجایی‌های جمعیتی ناشی از جنگ‌ها	مهاجرت و جابجایی جمعیت‌ها در اثر درگیری‌ها و ناامنی‌ها	پیامدهای اجتماعی فرهنگی
تأثیرات آسیب‌های فرهنگی در جوامع محلی منطقه شمال غرب	آسیب‌های فرهنگی ناشی از تداوم تروریسم و ناامنی در منطقه	

جدول - ۴: مقوله‌های مرتبط با تأثیرات تداوم ناامنی در منطقه شمال غرب و غرب کشور

این جداول و مقوله‌ها کمک می‌کنند تا در فرآیند جمع‌بندی و برآیند بررسی داده‌ها، روند تحقیق در راستای پاسخ به سوالات اصلی پژوهش هدایت شوند.

کدگذاری داده‌های ارائه‌شده: برای انجام کدگذاری داده‌های ارائه‌شده از روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده گردیده است؛ کدگذاری باز (استخراج مفاهیم اولیه):

۱- روند تجهیز گروه‌ها: تصرف پادگان‌ها و مراکز نظامی. خلع سلاح پاسگاه‌های مرزی و شهری. بهره‌گیری از فرهنگ نگهداری سلاح در مناطق کردنشین. وابستگی مزدورانه به حمایت خارجی. همکاری با سرویس‌های اطلاعاتی کشورهای بیگانه و قاچاق اسلحه و مواد مخدر به‌عنوان منابع مالی.

۲- تاکتیک‌ها و سازوکارها: استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی و فرهنگی برای تجهیز. ایجاد شبکه‌های مالی و تسلیحاتی، حمایت لجستیکی از سوی کشورهای خارجی (عراق، شوروی، آمریکا، اسرائیل)، آموزش‌های نظامی توسط مشاوران خارجی و ایجاد پایگاه‌های نظامی در مناطق مرزی.

۳- نقش کشورهای خارجی: شوروی به عنوان پدرخوانده اولیه پ.ک.ک. حمایت عراق از کومله و دمکرات. حمایت لجستیکی و اطلاعاتی اسرائیل و آمریکا از پژاک و نقش اقلیم کردستان عراق در تأمین سلاح و لجستیک.

۴- پیامدهای تجهیز گروه‌ها: افزایش درگیری‌های مسلحانه در مناطق مرزی. استفاده از گروه‌ها به عنوان اهرم فشار علیه ایران. تشدید ناامنی در غرب و شمال غرب کشور. گسترش عملیات‌های تروریستی در داخل ایران. کدگذاری محوری (ارتباط بین مقولات)، مقوله اصلی: روند تجهیز گروه‌های تروریستی و ابعاد مرتبط آن:

منابع تأمین سلاح: تصرف مراکز نظامی. قاچاق مواد مخدر و اسلحه و حمایت مالی و تسلیحاتی کشورهای خارجی.

روش‌های تجهیز: خلع سلاح مناطق نظامی. ایجاد شبکه‌های اطلاعاتی و مالی و بهره‌گیری از بسترهای فرهنگی.

نقش کشورها: شوروی و بلوک شرق (پ.ک.ک.). عراق (کومله و دمکرات) و آمریکا و رژیم صهیونیستی (پژاک).

پیامدها: ناامنی در مرزها افزایش عملیات‌های تروریستی و تأثیر بر معادلات سیاسی داخلی و خارجی.

کدگذاری انتخابی (تمرکز بر هسته محوری)؛ هسته محوری: روند تجهیز گروه‌های تروریستی کومله، دمکرات و پژاک از طریق تصرف منابع داخلی و وابستگی به حمایت‌های خارجی، ابزاری برای تشدید ناامنی در مناطق مرزی و فشار بر جمهوری اسلامی ایران است. کدهای انتخابی: منابع داخلی: تصرف پادگان‌ها و پاسگاه‌ها و فرهنگ نگهداری سلاح.

حمایت‌های خارجی: آموزش و تجهیز توسط کشورهای بیگانه و ایجاد شبکه‌های تسلیحاتی و مالی.

پیامدها: تأثیر بر امنیت ملی و تقویت گروه‌ها برای عملیات فرامرزی.

مقوله‌ها	کدهای مرتبط	(پیام‌ها)
روند تجهیز گروه‌ها	تصرف مراکز نظامی، خلع سلاح پاسگاه‌ها، پادگان‌ها، ژاندارمری‌ها، فرهنگ نگهداری سلاح، قاچاق اسلحه، حمایت خارجی	پیام ۱، پیام ۲
تاکتیک‌ها و سازوکارها	شبکه‌های مالی و تسلیحاتی، مشاوره نظامی، ایجاد پایگاه‌های مرزی، تعامل با سرویس‌های اطلاعاتی خارجی	پیام ۲، پیام ۳
نقش کشورهای خارجی	حمایت شوروی، عراق، آمریکا، رژیم صهیونیستی	پیام ۲، پیام ۳
پیامدهای تجهیز گروه‌ها	ناامنی مرزی، عملیات تروریستی، استفاده به‌عنوان اهرم فشار علیه ایران	پیام ۱، پیام ۳

جدول-۵: خروجی کدگذاری

کدگذاری انجام‌شده نشان می‌دهد که روند تجهیز گروه‌های تروریستی به عوامل داخلی و خارجی وابسته است. این یافته‌ها می‌تواند به طراحی راهبردهای امنیتی برای مقابله با این تهدیدات کمک کند.

نتیجه‌گیری

روند تجهیز گروه‌های تروریستی کومله، دمکرات و پژاک به سلاح و مهمات در منطقه شمال-غرب و غرب کشور توسط دشمنان انقلاب اسلامی از پیروزی انقلاب تا سال ۱۴۰۰ در دو مرحله اصلی قابل تفکیک است:

روندسنتی تجهیز گروه‌های کومله و دمکرات: در دوران اولیه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، گروه‌های کومله و دمکرات عمدتاً از:

الف-تلاش گروهک‌ها برای تامین سلاح از داخل (مانند خلع سلاح ژاندارمری‌ها و پاسگاه‌ها و...)،
ب-عقبه مناطق کردنشین در وجود سلاح بین مردم

ج-عامل پشتیبانی خارجی و وجود اختلافات داخلی در گروه‌های ضدانقلاب می‌کردند.

در این دوره، به دلیل تغییرات سیاسی و ساختارامنیتی در ایران، گروهک‌ها توانستند از ضعف‌های موقتی و ساختار نارس انقلاب اسلامی سوءاستفاده کرده و از منابع نظامی دولتی (پادگان‌ها، پاسگاه‌ها و کاروان‌های نظامی) و حمایت خارجی و در نهایت عقبه وجود سلاح بین

مردم، تجهیزات لازم را تأمین کنند. این روند عمدتاً به صورت سنتی، مزدورانه و به کمک منابع داخلی و خارجی انجام می‌شد.

روند منحصر به فرد و مدرن تجهیز پژاک: با گذشت زمان و پس از کاهش فعالیت‌های گروه‌های سنتی، پژاک به عنوان یک گروه مسلح مدرن تر وارد عرصه مبارزات مسلحانه شد. پژاک عمدتاً از طریق حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) به عنوان یک نیروی نظامی پیشرفته تر به سلاح‌های مدرن و تجهیزاتی چون سلاح‌های سنگین، خودروی زرهی و سیستم‌های ارتباطی پیشرفته دست یافت. همچنین حمایت‌های خارجی از سرویس‌های امنیتی غربی، آمریکا و رژیم صهیونیستی به تجهیز پژاک کمک کرد. این گروه از مدل تجهیز پیچیده‌تری استفاده می‌کند که نه تنها شامل تسلیحات مدرن، بلکه شبکه‌های لجستیکی و پشتیبانی‌های مالی و آموزشی نیز بود.

جمع‌بندی پاسخ به سوال: روند تجهیز گروه‌های تروریستی در شمال غرب ایران از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰، تحت تأثیر تحولات سیاسی، استراتژیک و حمایت‌های بین‌المللی قرار گرفت. در دوره‌های اولیه انقلاب، گروه‌های ضدانقلاب کرد مانند کومله و دمکرات بیشتر به تأمین سلاح از منابع داخلی نظیر پادگان‌ها و مراکز نظامی در داخل ایران می‌پرداختند. این روند در حالی بود که نظام جدید ایران درگیر تغییرات و چالش‌های داخلی بود و به دلیل ضعف‌های موقتی، گروه‌ها توانستند از این شرایط برای تجهیز خود بهره‌برداری کنند.

اما با گذشت زمان، فشارهای سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی ایران موجب شد که گروه‌های کردی قدیمی تر مانند کومله و دمکرات با مشکلاتی در تأمین سلاح روبه‌رو شوند. در این شرایط، پژاک با استفاده از شبکه ارتباطی خود با پ.ک.ک و حمایت‌های کشورهای غربی، توانست به سلاح‌های پیشرفته و جدیدتر دست یابد. از آنجا که پ.ک.ک به طور سنتی یک گروه مسلح پیشرفته و دارای امکانات وسیع لجستیکی و مالی است، پژاک نیز توانست با استفاده از همین منابع به تجهیزاتی دست یابد که از لحاظ تکنولوژیکی مدرن تر و پیچیده تر از تجهیزاتی بود که گروه‌های سنتی نظیر کومله و دمکرات از آن بهره می‌بردند.

در نهایت، تفکیک روند سنتی کومله و دمکرات از روند مدرن پژاک نشان‌دهنده تغییرات عمده در نحوه تأمین سلاح و ساختار نظامی گروه‌های ضدانقلاب کرد است. پژاک، به عنوان

گروهی که به پ.ک.ک وابسته است، با استفاده از مدل‌های تجهیز مدرن و بهره‌گیری از حمایت‌های خارجی، نسبت به گروه‌های سنتی پیشرفت قابل توجهی داشت. این تغییرات نه تنها به ارتقاء توانمندی‌های نظامی پژاک منجر شد، بلکه موجب تقویت فعالیت‌های تروریستی و خشونت‌آمیز در مناطق کردستان ایران و ایجاد چالش‌های امنیتی در طول سال‌ها شد. آینده منازعات کردها در سوریه و عراق نیز می‌تواند تأثیر شگرفی بر موضوع تجهیز پ.ک.ک و پژاک داشته باشد.

پیشنهاد

تعامل با نخبگان محلی: ارتقاء ساختارهای تعاملی میان مسئولان و نخبگان اقوام کرد به منظور شناسایی ضعف‌ها و نیازهای مناطق مرزی و ارائه راهکارهای پایدار برای رفع آن‌ها و ترویج فرهنگ گفتگو و مشارکت اجتماعی برای کاهش ناراضی‌های محلی. از طریق موضوعات جامعه‌شناسانه امنیتی و مبتنی بر تجربه‌های موفق.

تقویت هماهنگی نهادهای امنیتی: برگزاری مستمر و بیش از پیش نشست‌های تخصصی میان نهادهای اطلاعاتی و امنیتی برای آسیب‌شناسی راهکارهای مقابله با گروهک‌های کردی و تشکیل کارگروه‌های مشترک با تمرکز بر شناسایی هسته‌های مخفی و عوامل ارتباطی گروه‌ها.

کنترل فضای مجازی: تقویت سامانه‌های نظارتی برای رصد فعالیت‌های گروهک‌ها در فضای مجازی و جلوگیری از جذب نیرو و ارتباط‌گیری و توسعه برنامه‌های مقابله با تبلیغات سایبری گروه‌های تروریستی.

منابع

- امام خمینی (ره)، (۱۳۶۱). صحیفه‌ی نور، تهران: وزارت ارشاد اسلامی.
- ایزدی فرناز و احمدی عاطفه، چاره‌جو فرزین، (۱۴۰۰). آینده‌پژوهشی توسعه استان کردستان، مسائل و چالش‌های پیش روی آن. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی.
- ایزدی، مصطفی واستکی، جواد، و یاران، مسعود، (۱۳۸۷). تاریخ بیست‌ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور (جلد ششم: نتایج و دستاوردها). تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار دانشگاه امام حسین (ع).
- دریاباری، سید محمد حسین، (۱۳۷۸). احزاب، گروه‌ها و جریان‌های سیاسی کردستان قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی. یاد بهار و زمستان، (۳۴)، ۴۶۱-۴۹۴.
- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (۱۳۵۹). کردستان، امپریالیزم و گروه‌های وابسته، بی‌جا: دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (۱۳۶۴). منافقین و جنگ تحمیلی، مروری بر عملکرد منافقین. بی‌جا: انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- مدیریت طرح و بررسی معاونت اطلاعات نیروی زمینی سپاه، (۱۳۹۸). تجارب اطلاعاتی شمال غرب و غرب (جلد ششم)، تهران: مرکز چاپ سپاه.
- مرکز اسناد انقلاب اسلامی. (بی‌تا). آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی، کدهای: ۶۹۱، ۴۸۷، ۲۴۱۶، ۵۵۲۱، ۵۵۱۶، ۹۴۸۶، ۹۴۸.
- مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، (۱۳۷۸). چپ در ایران به روایت اسناد ساواک، حزب دموکرات کردستان (ج اول). تهران: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات.
- مصاحبه با پژوهشگران؛ علی مصطفایی، ابراهیم متقی، امان‌الله گشتاسبی، جواد عبدی، حسن‌رستگارپناه، سیدصادق حسینی، سیداسدالله اطهری، سیدحسن بتولی، سیدیحیی حمیدی، عباس هاشمی، علیرضا درگاهی، علیرضا رشیدیان، فریدون حجتی، مجید مجدی، محسن سعیدی، مصطفی رضوانی، محمدگنجی، سجادسپهری در مرداد ماه و شهریور ماه ۱۴۰۳

